

Οι Αναπτυξιακές Προοπτικές του Τουρισμού στην Ελλάδα

Μια έρευνα της διαΝΕΟσις

Η επίδραση της κλιματικής αλλαγής στο τοπίο του τουρισμού και η ανάπτυξη υποδομών στους τουριστικούς λιμένες της χώρας.

Πώς εκτιμάται ότι θα επηρεάσει η κλιματική αλλαγή τους τουριστικούς προορισμούς; Ποιες θεσμικές παρεμβάσεις χρειάζεται να γίνουν για την ενίσχυση της παρουσίας τουριστικών σκαφών αναψυχής και την ανάπτυξη των τουριστικών λιμενικών εγκαταστάσεων;

Η διαΝΕΟσις, με δύο νέα άρθρα -που αποτελούν προδημοσίευση εκτενέστερων μελετών- αναδεικνύει αυτά τα θέματα παρουσιάζοντας ταυτόχρονα και συγκεκριμένες προτάσεις πολιτικής για τον καλύτερο αναπτυξιακό σχεδιασμό του τουριστικού κλάδου. Το πρώτο άρθρο μελετά την επίδραση της κλιματικής αλλαγής και καταγράφει τους κινδύνους αλλά και τις ευκαιρίες που προκύπτουν για την ανταγωνιστικότητα ελληνικών τουριστικών προορισμών, ενώ το δεύτερο άρθρο παρουσιάζει ένα στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη των τουριστικών λιμενικών εγκαταστάσεων.

Η Επίδραση της Κλιματικής Αλλαγής στον Τουρισμό

Αναμενόμενες επιπτώσεις – Περιοχές που θα επηρεαστούν

Η αύξηση της θερμοκρασίας ή/και η συχνότερη εμφάνιση καυσώνων θα υποβαθμίσουν σε σημαντικό βαθμό την ποιότητα του τουριστικού προϊόντος ορισμένων περιοχών.

Μια θετική επίδραση που μπορεί να προκύψει από την αύξηση της θερμοκρασίας σε κάποιες περιοχές είναι η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Η αναμενόμενη άνοδος της στάθμης της θάλασσας θα απειλήσει βασικά τουριστικά θέλητρα όπως οι αμμουδιές, αλλά ενδέχεται και να δημιουργήσει, αν και σε περιορισμένο βαθμό, στοιχεία έλξης π.χ. στο δέλτα ποταμών ή σε λιμνοθάλασσες.

Οι περιοχές-προορισμοί έντονης τουριστικής ανάπτυξης που πλήττονται περισσότερο από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής συνολικά, είναι η Κρήτη, η Ρόδος, η Νότια Χαλκιδική και η Ζάκυνθος.

Πιο συγκεκριμένα, οι αναπτυγμένες τουριστικά περιοχές που θα επηρεαστούν περισσότερο εντοπίζονται κυρίως στη Βόρεια Κρήτη, το Ανατολικό Αιγαίο, την Ανατολική Πελοπόννησο, την περιοχή του Αργοσαρωνικού και τη Νότια Χαλκιδική.

Μέτρα προσαρμογής στις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή

- Εξειδίκευση του τρόπου αντιμετώπισης της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε τόπου.
- Ανασυγκρότηση της παραγωγικής λειτουργίας των προορισμών και της υφιστάμενης δόμησης.
- Ελεγχόμενη διαχείριση των φυσικών και πολιτισμικών πόρων βάσει χωρικών σχεδίων και προγραμμάτων στήριξης σύγχρονων πρωτοβουλιών και επενδύσεων.
- Καλύτερη διαχείριση των τουριστικών ροών για τον περιορισμό της περαιτέρω συγκέντρωσης τουριστικής ανάπτυξης στις ήδη έντονα αναπτυγμένες τουριστικές περιοχές.
- Ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού (π.χ. οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, κλπ.) με στόχο τη διεύρυνση των δυνατοτήτων αλλά και των ευκαιριών διάχυσης της ανάπτυξης του τουρισμού και σε άλλες περιοχές.

Η Ανάπτυξη των Τουριστικών Λιμένων στην Ελλάδα

Ποια είναι η κατάσταση σήμερα

Η Ελλάδα διαθέτει μια ακτογραμμή **13.700** χιλιομέτρων και ένα σημαντικό στόλο σκαφών αναψυχής. Είναι εξαιρετικά ελκυστικός προορισμός για ιδιοκτήτες/χρήστες επαγγελματικών σκαφών αναψυχής.

Ωστόσο:

Παρά την πληθώρα κωροθετημένων εγκαταστάσεων, μόλις **37** από τους **168** κωροθετημένους τουριστικούς λιμένες βρίσκονται στο στάδιο της λειτουργίας, ποσοστό **22%**.

Από τις **27.512** κωροθετημένες θέσεις ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής είναι σήμερα διαθέσιμες μόνο το **30,9%**, ή συνολικά **8.499** θέσεις.

Από τις συνολικά **62** κωροθετημένες μαρίνες που έχουν κατασκευαστεί, λειτουργούν οι **23**, ποσοστό **37,1%**.

■ Η πλέον πρόσφατη αξιολογία της δημόσιας επένδυσης για τη δημιουργία νέας μαρίνας στη χώρα έγινε στη Λευκάδα το **2003**.

■ Σε σύγκριση με τα υπόλοιπα μεσογειακά κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε Μεσόγειο και Αδριατική, η Ελλάδα υστερεί σε πυκνότητα θέσεων ελλιμενισμού, διαθέτοντας σύμφωνα με τα στοιχεία **0,5** θέσεις ελλιμενισμού ανά χιλιόμετρο ακτογραμμής.

Ποια είναι τα εμπόδια

Κατηγοριοποίηση εμποδίων ανάπτυξης τουριστικών λιμένων

Θεματική Κατηγορία	Θέματα
Στρατηγική	Έλλειψη/Απουσία στρατηγικής
	Αναγκαιότητα επέκτασης της περιόδου θαλάσσιου τουρισμού
	Πρώιμη και προβολή τουριστικών λιμενικών υποδομών
Υποδομές	Επικαιροποίηση/Κωροθέτηση τουριστικών λιμένων
	Έλλειψη θέσεων ελλιμενισμού
	Σημαντική διασπορά τουριστικών λιμενικών εγκαταστάσεων
	Μικρό μέγεθος (χωρητικότητα) τουριστικών λιμένων
	Έλλειψη σε θέσεις ελλιμενισμού mega-yacht (μήκους > 24 μ.)
	Έλλειψη θέσεων διαχείρισης
Επενδύσεις	Ανάγκη τακτοποίησης μη αδειοδοτημένων έργων-υποδομών τουριστικών λιμένων
	Μη ελκυστική διαγωνιστική διαδικασία
	Ανάγκη επικαιροποίησης υφιστάμενου μοντέλου παραχώρησης
	Γραφειοκρατία
Θεσμικό Πλαίσιο	Έλλειψη χρηματοδοτικών εργαλείων
	Ανάγκη παρουσίασης συντονιστικού οργάνου
	Αναγκαιότητα βελτίωσης θεσμικού πλαισίου κωροθέτησης και αδειοδότησης
Εκπαίδευση	Ανάγκη αντικατάστασης/επικαιροποίησης στοιχείων του Ν. 2160/93
	Έγκαιρη αντιμετώπιση θεμάτων καθημερινής λειτουργίας τουριστικών λιμένων
Εκπαίδευση	Ανάπτυξη προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης εργαζομένων στον θαλάσσιο τουρισμό

Πηγή: Ερευνητική ομάδα, με δεδομένα έρευνας πεδίου (συνεντεύξεις, συγκρίσεις μελετών-περιπτώσεων άλλων κρατών) στα πλαίσια της μελέτης.

Το πλήρες σχέδιο για την ανάπτυξη του κλάδου

Το προτεινόμενο σχέδιο στρατηγικής διοίκησης που προτείνει η έρευνα της διαΝΕΟσις αποτελείται από **τέσσερις (4) πυλώνες**:

Οι 4 πυλώνες του προτεινόμενου σχεδίου στρατηγικής διοίκησης

Πηγή: Επεξεργασία της ερευνητικής ομάδας - προανακοίνωση ερευνητικών αποτελεσμάτων της έρευνας «Τουριστικοί Λιμένες» (2021).

Τι θα κερδίσει η Ελλάδα από τη μεταρρύθμιση – 3 Σενάρια

Η έρευνα καταλήγει σε τρία σενάρια. **Σύμφωνα με το βέλτιστο**, με την κατασκευή του **30%** των υφιστάμενων κωροθετημένων και μη κατασκευασμένων θέσεων ελλιμενισμού, τη δεκαετία 2022-2031 θα δημιουργηθούν **5.164** νέες θέσεις ελλιμενισμού που θα προκαλέσουν μία οικονομική συνεισφορά της τάξης των **€2,8 δισ.** Από το έτος 2031 και έπειτα, οι νέες θέσεις ελλιμενισμού θα συνεισφέρουν οικονομικά (άμεσα και έμμεσα) **€602,7 εκατ.** και **8.422** θέσεις εργασίας σε ετήσια βάση.